Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Природничий факультет

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК»

15-16 квітня 2025 р.

Київ 2025 р.

УДК: 378:5(082)

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки фахівців природничих наук», 15-16 квітня 2025 року. Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025. 290 с.

Укладачі збірника матеріалів конференції:

Вікторія ЛАВРІНЕНКО – доцент, кандидат біологічних наук УДУ імені Михайла Драгоманова.

Мирослава ПІВЕНЬ – студентка 3-го курсу спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.07 Географія, голова НТСА Природничого факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів та посилань несуть автори матеріалів доповідей.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки фахівців природничих наук» об'єднує тези доповідей науковців, викладачів, аспірантів і студентів, присвячених сучасним викликам і перспективам підготовки кадрів у галузях біології, хімії, географії, екології та суміжних наук. У публікаціях розглядаються інноваційні педагогічні технології, модернізація змісту природничої освіти, формування професійної компетентності майбутніх фахівців, інтеграція науки і практики у навчальному процесі. Збірник буде корисним для науковців, педагогічних працівників, методистів та усіх, хто зацікавлений у розвитку природничої освіти в умовах сучасних освітніх трансформацій.

© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025

РОЗДІЛ ІІ.
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ УКРАЇНИ В ЕКОЛОГІЧНІ ПРОЦЕДУРИ

Бондар К.О.
аспірантка 3 курсу,
спеціальності 101 Екологія
katerynaexpert@gmail.com
Яцканич І.І.
аспірант 2 курсу,
спеціальності 101 Екологія
yatskanych1996@gmail.com
Волошина Н.О.
Професор, доктор біологічних наук,
voloshynanatali@gmail.com
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Анотація. Дослідження стану біорізноманіття на сьогодні є важливим завданням, яке потребує європейських підходів. Біорізноманіття України, яке включає в себе різноманітні види рослин і тварин, природні оселища та рослинні угруповання, відіграє ключову роль у забезпеченні екологічної стабільності, економічного розвитку та культурної спадщини. Збереження біорізноманіття є спільною відповідальністю урядів, науковців, неурядових організацій і суспільства в цілому.

Ключові слова: біорізноманіття, стратегія, природа, охорона навколишнього середовища.

Стратегія збереження біорізноманіття ЄС до 2030 року визначає 23 стратегічні цілі, які перегукуються зі схваленою у 2022-му році Куньмінсько-Монреальською Глобальною рамковою програмою з біорізноманіття [1, 36 с].

Станом на 2025 рік, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України та Програми розвитку ООН (ПРООН), Global Environment Facility (GEF), а також участі Команди підтримки реформ і відновлення розробляється «Проєкт стратегії», яка в подальшому буде слугувати як нормативний документ і матиме важливе значення. Для розвитку та вдосконаленню природоохоронних територій в Україні буде забезпечено збалансоване використання та збереження біорізноманіття в сільському господарстві, адже понад 70% українських земель зайняті під агропромислові потреби [2].

З 23 стратегій представлених Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів можна виділити 8 основних стратегій збереження біологічного різноманіття (табл. 1.)

Таблиця 1

Основні стратегії збереження біорізноманіття в Україні

№	Назва стратегії	Впровадження
1	Охорона природних територій	Створення та підтримка заповідників, національних парків та інших охоронюваних територій. Це дозволяє зберегти природні екосистеми та їх мешканців.
2	Відновлення екосистем	Реалізація проектів з відновлення деградованих екосистем, таких як болота, ліси та степи, що сприятиме відновленню видового складу.
3	Збереження рідкісних і зникаючих видів	Розробка програм для охорони видів, що знаходяться під загрозою зникнення, включаючи їх розмноження в неволі та реінтродукцію в природне середовище.
4	Екологічна освіта і просвіта	Підвищення обізнаності населення про важливість біорізноманіття та екологічні проблеми через освітні програми, кампанії та заходи.
5	Сталий розвиток і управління ресурсами	Впровадження принципів сталого розвитку в сільському господарстві, лісовому господарстві та рибальстві для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.
6	Моніторинг і дослідження	Проведення наукових досліджень та моніторинг стану біорізноманіття для оцінки ефективності охоронних заходів і виявлення нових загроз.
7	Міжнародна співпраця	Участь у міжнародних програмах і угодах щодо збереження біорізноманіття, таких як Конвенція про біологічне різноманіття.
8	Залучення громади	Співпраця з місцевими громадами для залучення їх до процесів збереження природи, оскільки вони можуть відігравати ключову роль у збереженні локальних екосистем.

Впровадження стратегій в реальність — це важливий етап для досягнення цілей організації чи проекту. Станом на 2025 рік, вже було розроблено декілька нормативних документів для впровадження стратегій зі збереження біологічного різноманіття, а саме: «Методичні рекомендації з розробки звіту з оцінки впливу на довкілля в галузі лісового господарства, затверджені наказом Міндовкілля від 02.03.2020 № 136» та «Сертифікація лісових господарств за вимогами FSC® Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України» [3,4].

Використання цих нормативних документів не тільки допомагає забезпечити сталість лісових ресурсів, але і дає змогу зберегти екосистеми та підтримати місцеві громади. Важливо, щоб всі зацікавлені сторони — від урядових організацій до приватних підприємств і громадських організацій — активно співпрацювали для реалізації цих стратегій та досягнення спільних цілей у сфері охорони навколишнього середовища.

Європейські підходи почали все частіше застосовуватися в Україні. Науковці частіше почали впроваджувати інтеграцію європейських підходів та міжнародних стандартів в сфері ефективного управління біорізноманіттям. Зараз дуже важливо і далі продовжувати розвивати екологічну освіту, залучати громади до процесів збереження природи та підтримувати інноваційні проекти, які сприятимуть відновленню і захисту природних територій.

Список використаних джерел

1. Куземко А. Стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року: Повернення природи у наше життя. Звернення Комісії до Європейського Парламенту, Ради, Європейського Економічно-Соціального Комітету та Комітету Регіонів. Чернівці , 2020. 36 с.
2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів. https://mepr.gov.ua/mindovkillya-razom-z-partneramy-naukovtsyamy-ta-gromadskistyu-rozpochalo-obgovorennya-proyektu-strategiyi-zberezhennya-bioriznomanittya-v-ukrayini/.
3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів. https://mepr.gov.ua/diyalnist/otsinka-vplyvu-na-dovkillya/normatyvno-metodychne
4. Павліщук О.П. Лісова сертифікація за вимогами FSC національного стандарту для України: можливості для зацікавлених сторін. FSC Україна, 2021. 48 с. https://ua.fsc.org/sites/default/files/2021-12/Посібник%20з%20.pdf

ПІДГОТОВКА ЕКОЛОГІВ - ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Бондаренко Л.І.
аспірантка 4 року навчання
спеціальності 101 Екологія
Lidiabondarenko997@gmail.com
Науковий керівник:
Лавріненко В.М.,
доцент, к.б.н.,
viktlav@ukr.net
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Анотація. Повномасштабна війна в Україні суттєво вплинула на систему освіти, зокрема на підготовку майбутніх фахівців-екологів. Незважаючи на всі виклики, відбулося вдосконалення онлайн-освіти, розвиток міжнародної співпраці та інтеграція нових освітніх компонентів які розкривають проблеми впливу військової діяльності на довкілля. Освітня система продовжує трансформацію, у напрямку підготовки висококваліфікованих фахівців - екологів, здатних працювати в умовах відновлення країни.

Ключові слова: практичні дослідження, дистанційна освіта, етапи адаптації освіти.

Повномасштабна війна в Україні суттєво вплинула на систему освіти, зокрема підготовку майбутніх фахівців-екологів. Військові дії спричинили руйнування освітньої інфраструктури, вимушену міграцію викладачів і